

SafeCity Update #2: Risicovolle advertenties signaleren

Eén van de functies van SafeCity is te ondersteunen bij de triage voor prostitutiecontroles. Dit doen we door risicovolle seksadvertenties te signaleren op basis van indicatoren van mogelijke misstanden.

Van achter een bureau is het moeilijk concluderen dat achter een seksadvertentie dwang of uitbuiting of illegaliteit schuilgaat. Ervaren gemeentelijk toezichthouders en politie-experts 'zien' dat er met een advertentie mogelijk iets niet in de haak is. Deze expertkennis, die vaak impliciet in de hoofden van betrokkenen aanwezig is, maken we in Voyager expliciet met een risicoscore.

Voyager heeft in de afgelopen zes maanden van 25 sites ruim 230.000 advertenties verzameld en voorzien van een risicoscore. Deze score is onder andere gebaseerd op de beoordeling van een selectie advertenties door toezichthouders van de Gemeente Groningen, onderzoeksrapporten en, essentieel, feedback van de gebruikers van SafeCity. Hiermee verscherpen we continu het risicomodel.

In deze SafeCity Update

We lichten het risicomodel toe door in te gaan op wat in het SafeCity kader – de online prostitutie markt – wordt verstaan onder misstanden en mensenhandel. Gevolgd door uitleg van de risicoscore en de totstandkoming ervan. Tenslotte roepen we u op een bijdrage te leveren aan het verbeteren en uitbreiden van het algemene risicomodel. Of om samen met ons uw model in een algoritme te gieten, omdat uw eigen invalshoek en lokale situatie vaak (net) iets verschilt van andere regio's of instellingen.

"Alleen al de advertentietekst – half Engels, half Nederlands en overduidelijk vertaald door Google Translate – zou al argwaan moeten wekken."

Jordi Kloos, Genaaid in de mensenhandel, Nieuwe Revu 18 januari 2017

Wat zijn “misstanden”?

In het SafeCity kader zijn vier soorten misstanden te onderscheiden. Ze verschillen niet alleen qua aard en ernst, maar ook wat betreft de (potentiële) risicosignalen in online seksadvertenties.

1. Dwang of uitbuiting door derden (mensenhandel)

Bij mensenhandel is een derde betrokken. De wettelijke omschrijving van mensenhandel is erg breed; een persoon kan als gevolg van misleiding, geweld of dreiging met geweld gedwongen zijn tot prostitutie, in een afhankelijkheidsrelatie zitten of onder de invloed staan van een loverboy. Ook het moeten afdragen van een deel van het inkomen aan een derde, een pooier, valt onder mensenhandel.

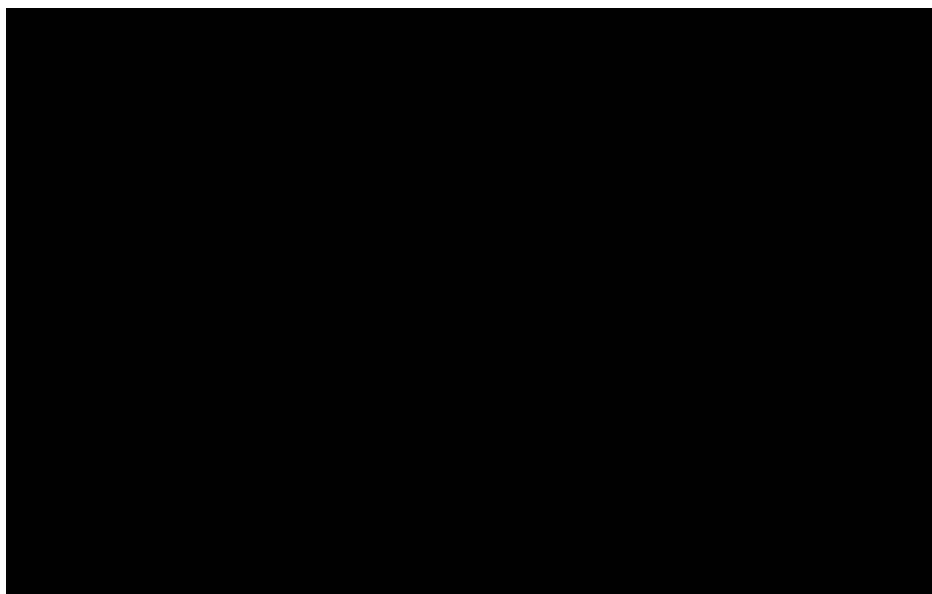
In advertenties kan staan dat iemand anders de telefoon opneemt. Ook uit online reviews van ‘wandelaars’ (klanten van m.n. raamprostituees) kan waardevolle informatie komen over tegenzin, pooiers of leefomstandigheden.

2. Minderjarigheid

Slachtoffers van loverboys, waarbij sprake is van een afhankelijkheidsrelatie, zijn vaker minderjarig. Bovendien is betaalde seks met een minderjarige per definitie strafbaar, ook als geen sprake is van dwang of als de klant dacht dat dat hij betaalde voor seks met een volwassene.

3. Dwang door economische omstandigheden

Door schulden of andere problemen kan iemand prostitutie beschouwen als een uitweg of makkelijke oplossing. Het is ook het onderwerp van een gespleten maatschappelijke discussie over slachtofferschap – betreft het hier dwang of vrije keuze?

Er is bovendien nog een grijs gebied: 'sugardaddies', waar sprake is van een seksrelatie met een vaste partner, in ruil voor financiële hulp of cadeaus.

In sommige definities/rapporten vallen beide vormen – dwang door een derde of door omstandigheden – onder dezelfde noemer. Dit kan tot grote verschillen in schattingen van aantallen slachtoffers leiden.

“Het Team Commerciële Zeden bevestigt in dit onderzoek 2008 nogmaals de schatting uit de ‘nulmeting prostitutie’ van 2006: 50 tot 95% van de Utrechtse prostituees doet het werk niet vrijwillig. Hierbij hanteren zij een brede definitie van dwang: door pooiers en mensenhandelaren, maar ook door schulden of andere omstandigheden.”

Evaluatie prostitutiebeleid Utrecht

4. Illegale prostitutie en toezicht op vergunde seksbedrijven

Op gemeentelijk niveau wordt vastgesteld wat wel of niet is toegestaan. Zo is voor thuisprostitutie meestal (nog) geen vergunning nodig, mits het niet van bedrijfsmatige aard is. Adverteren op seksadvertentiesites kan een signaal van bedrijfsmatigheid zijn, net als meerdere prostituees die in één woning werken en wonen, of wanneer er sprake is van een merkbare aanloop van klanten en/of meldingen van overlast.

In sommige gemeenten is thuisprostitutie helemaal verboden. Onder illegale prostitutie vallen ook hotelprostitutie en het ontbreken van een vergunning waar deze wel vereist is.

Seksbedrijven die een vergunning hebben dienen zich aan de regels van de gemeente te houden: er mogen geen minderjarigen in dienst of zelfs aanwezig, of mensen met een crimineel verleden, en per gemeente kunnen andere eisen gesteld worden. Enkele gemeenten hebben de mogelijkheid om in Voyager op vergunde adressen te filteren.

“We controleren de reguliere prostitutie heel veel”, zegt officier van justitie Ingrid Masselink. „Ik ben ook bang dat als we dat loslaten, dat het misgaat.”

Jagen op 'suikerooms' en pooiers van gedwongen prostitutie, AD 8 juli 2018

De SafeCity risicoscore

De bovengenoemde vier misstanden zijn grofweg de misstanden die we tegenkomen in het SafeCity kader. Onze risicoscore hangt vooral samen met risicofactoren die betrekking hebben op mogelijke dwang of uitbuiting door derden (mensenhandel) en minderjarigheid. Deze risicofactoren worden hieronder verder toegelicht.

Hoe komt de risicoscore tot stand?

De score bestaat op dit moment uit een combinatie van vijf risicofactoren: leeftijd, mogelijkheden, taal, beschikbaarheid en prijs - mits deze informatie uit de advertentie gehaald kan worden. Dit leidt uiteindelijk tot een totaalscore tussen 0 en 100.

Lage leeftijd

De zwaarst tellende risicofactor is leeftijd. Als een geadverteerde persoon 21 of jonger is, wordt de risicoscore minstens 80%. Leeftijden lager dan 18 komen in de praktijk eigenlijk niet voor, omdat deze door de advertentiesites worden geweigerd.

Extreme mogelijkheden

Het aanbieden van extreme mogelijkheden leidt tot een hogere risicoscore. Hieronder vallen seksueel riskante handelingen als fisting, onveilige seks/ zonder condoom en 'alles is bespreekbaar'.

Vreemde talen

Als de advertentie in het Nederlands is, maar de sekswerker geen Nederlands spreekt, krijgt de advertentie een hogere risicoscore. Het spreken van bepaalde vreemde talen kan uiteraard een indicator zijn van herkomst. Van bepaalde regio's (West-Afrika, Bulgarije) is bekend dat er een verhoogde kans is op mensenhandel t.b.v. seksuele uitbuiting.

Hoge beschikbaarheid

Bij veel websites wordt de beschikbaarheid opgegeven in dagdelen. 24/7 beschikbaarheid is een risico-indicator. In Voyager wordt de risicoscore naar rato opgehoogd - hoe meer dagdelen beschikbaar, hoe hoger.

Lage Prijs

Een relatief lage uurprijs is ook een risicofactor. Het komt voor dat iemand een advertentie plaatst en meldt dat ze nu geld nodig hebben. Vervolgens wordt de advertentie weer verwijderd, mogelijk zodra er iemand gereageerd heeft.

In België worden extremere mogelijkheden geboden

De gemiddelde risicoscore in België is 10 punten hoger dan in Nederland. Volgens ons risicomodel hebben sekswerkers in België dus een significant hoger risico. Dit komt vooral doordat er in België meer extreme handelingen worden aangeboden. Ook ligt de prijs in België iets lager.

Verder ontwikkelen van de risicoscore

Onze klanten hebben aangegeven dat ze sneller en/of dichter tot misstanden kunnen komen met behulp van de SafeCity risicoscore, maar we zijn ons wel bewust van de beperkingen:

Er zijn meer factoren die een rol kunnen spelen. Onder andere doordat sites beperkte informatie hebben, is het lastig om een representatieve risicoscore op te bouwen. Met name feedback van toezichthouders speelt een belangrijke rol bij verbetering van de risicoscore.

Als toezichthouder wil je niet altijd met dezelfde bril naar advertenties kijken. De huidige score is met name opgebouwd op basis van Groningse input en gericht op potentiële uitbuiting, maar andere steden (of landen) hebben te maken met andere problematiek en regelgeving.

Oproep

De echte expertise zit, al dan niet bewust, in de hoofden van alle experts die zich dagelijks met de mensenhandelproblematiek bezighouden. Daarom roepen we onze gebruikers op om samen met ons ideeën en praktijkvoorbeelden te verzamelen voor het verfijnen van de bestaande risicoscore of het toevoegen van een nieuwe score om dichterbij de voor u relevante soort misstand te komen.

De **loverboys**-problematiek is verbonden aan andere risico-indicatoren dan bovengenoemde misstanden. Onlangs zijn we gestart met het in kaart brengen van risico-indicatoren die kunnen wijzen op advertenties van loverboy-slachtoffers. Ons einddoel is om deze aparte 'bril' binnen SafeCity beschikbaar te stellen.

Ook zijn we bezig met het in kaart brengen van **reisbewegingen**. Kort verblijf en verplaatsingen zijn vaak genoemd als risicofactor (o.a. Ibanez & Suthers 2014). We denken hiermee ook meer inzicht te kunnen bieden over het effect van lokale maatregelen.

Tenslotte zullen we t.z.t. de mogelijkheid gaan implementeren om **per regio** een ander risicomodel te hanteren.

Het afgelopen kwartaal

De risicoscore is een hulpmiddel om snel in te zoomen, maar uiteindelijk is het aan de toezichthouder om conclusies te trekken. Daarom hebben we de **visualisatie** van de resultaten flink onder handen genomen. Hierbij komen het aantal telefoonnummers en de bezochte steden duidelijker en eerder naar voren, omdat dit voor gebruikers belangrijke stukjes informatie zijn bij het beoordelen van potentiële misstanden. Bovendien kunnen we met deze nieuwe functionaliteit beter de interface toespitsen op de lokale situatie.

Zoals in de vorige editie aangegeven, is Web-IQ met een Nederlandse gemeente begonnen om in kaart te brengen hoe automatische online zoekslagen kunnen ondersteunen bij het uitvoeren van het openbronnenonderzoek horend bij de **Bibob**-toets. Het doel hierbij is om sneller dichterbij verdachte relaties te komen.

Gebruikte bronnen:

- Ibanez, Michelle & Daniel D. Suthers (2014) Detection of Domestic Human Trafficking Indicators and Movement Trends Using Content Available on Open Internet Sources <http://lilt.ics.hawaii.edu/papers/2014/Ibanez-Suthers-HICSS-2014.pdf>
- Chiel Timmermans, Jagen op 'suikerooms' en pooiers van gedwongen prostitutie, AD 8 juli 2018
- Jordi Kloos, Genaaid in de mensenhandel, Nieuwe Revu 18 januari 2017
- De websites van CoMensha en van de gemeentes Groningen, Utrecht en Amsterdam m.b.t. exploitatievergunningen en voorwaarden.